

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

ESCRU DE SUSCRIPCIO

Gerona 1 pesseta trimestre
Fora 1'25 id. id.
Extranger... 1'50 id. id.
Números solts, 10 cèntims

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte 12 de Maig de 1894.

Núm. 6.

SECCIO POLITICA

NO SOM SEPARATISTAS, SOM REGIONALISTAS.

La noció més sensible del Estat es la de la pàtria; l'ideal de la ciencia lo constituex la encarnació de la nacionalitat en l'Estat; la perfecció suprema del organisme polítich se funda en que nacionalitat, pàtria y Estat sian una mateixa cosa. En la actualitat, no obstant, no se confonen las tres entitats ditas, y si bé podrà la identificació detenarse y existir en l'empirisme de la ciencia y aisladament dintre la vida política dels pobles, com principi absolut es irrealisable per son idealisme.

Pressuposats los principis, egoistas per excelencia, que informan las relaciones internacionals, se impossibilita la identificació de las entitats, Estat y nacionalitat.

L'Estat dels nostres días, pera mantenir llur independencia, necessita relligar y enfortir las energías de totas aquellas nacionalitats que históricament han contribuït á sa existencia y actualment li donan caràcter.

Si las corrents internacionals s'inspiressen en principis de extricta justicia y la autoritat de cada Estat enmollés sas pretencions y demandas á lo que prescriu lo dret, sense midarlas per la força; si existís legislació positiva derivada del dret natural y bastés la autoritat de cada Soberania pera conservar l'ordre universal, ó pera son manteniment existís la *Civitas máxima* ó Tribunal árbrit suprem; si 'ls grans Estats no intentassen y consumassen la absorció dels més débils; podrian totas las diferents nacionalitats agrupadas avuy y unidas ab lo llaç nacional, constituïrse en Estats autònoms, sense altre lligament que 'l internacional comú respecte al Estat de procedencia; se faria possible l'intim consorci de nacionalitat y Estat; y, suficientment garantits los interessos y 'ls drets dels pobles, cauria per sa basa la prepotent organisació militar que, en defensa de un equilibri imaginari, agota las fonts de riquesa y es constant perill de grans trastorns y per tant de grans desequilibris.

Existexen Estats, ab més fortuna que altres, que per rahons etnográficas é históricas possehexen sens cap temor una constitució autònoma, visquent ab aquella armonía que havém dit constituïa l'ideal de la ciencia, y s'encaminan á la perfecció política, esborrant tot rastre que, degut al contagi d'altres pobles, aparegués en lo decurs de sa existencia mixtificant la puresa é integritat de tota la nacionalitat ó part de la mateixa.

Quant en un territori s'assenta una sola rassa ó bé varias que han oblidat ó perdut en las sombras dels segles son caràcter típic, vinguent á formar una nacionalitat sola, regida per un sol Estat, tot deu esser comú. Lo Poder administratiu ha de constituïrse y obrar uniformement en te. lo territori; lo legislatiu mostrar representació nacional y dictar lleys generals; y 'l judicial, adaptar sos actes á una mateixa ley de procediment, y estar organitzat per igual en tota sa extensió obehint á un mateix plan.

Mes quant en un territori existeix l'Estat que abarca diferents rasses, com succeheix en la majoria dels casos, conservant y practicant sos fills distints idiomas y costums y tradicions separadas, y eternisant los caràcters típic de tota nacionalitat; no essent factible pera la conservació de llur soberania l'aislament absolut de totas ellas organizadas en Estats independents, se fa necessari y ho abonan totas las reglas de bon govern, justicia y equitat, que unidas las regions, comprensivas de las nacionalitats, solament pera la defensa mancomunada de sos drets é interessos en l'ordre internacional, possehexen, en tot lo que no pertany á aquest ordre, facultats pera regirse y governarse, vejentse sempre respectats son idioma, que es part de sa fesomia, son dret, que 's fill de la conciencia popular, y sa civilitació, que 's fruyt de modern treball y sagrat llegat d'un piló de generacions.

Pretendre unas regions inmiscuirse en los assumptos d'

altres que desconexen per complert y volguer contrariar la naturalesa mateixa de las cosas ab la imposició de drets y parla foranas y ab lo predomini d'un criteri governamental format per homes de rassa y costums extranyas, es violent, injust y despòtich; es també sembrar la ruïna de tots los interessos y precipitar la decadencia moral y material del Estat.

Intentar las regions la separació absoluta y la proclamació de sa independencia, es iatent, encare que justificat per la ciencia, anti-práctic y fins potser suicida. Volguer la major autonomia de las nacionalitats, lo govern de la regió per la regió, es no sols alcansar lo que de la ciencia política pot alcansarse, sino assegurar la força del Estat, la prosperitat de tots los interessos y la justicia dintre de las lleys.

Además, entrant en altre ordre de consideracions, essent la pàtria la nacionalitat que viu dintre un Estat y no essent fingida sa existencia, ja que abstractament se compren y sensiblement s'explica per lo sentiment que 'ns inspira, viu, en tant visca lo cor humá; se lligítima igualment per rahons políticas que brollan espontáneament de nostre ser, la perfecta personalitat política, jurídica y administrativa de totas aquellas regions constitutivas de verdaderas pátrias.

Existint com existexen varias nacionalitats que venen á formar patrias diferents dintre lo mateix Estat y no essent possible son aislament erigitse en Estats independents, deuen establirse relaciones que, llunyanes del divorci, fassin més íntima, més forta, la armonia que ha de mantenirse entre las regions comprensivas de las nacionalitats y l'Estat comprensiu de las regions. Son conjunt ha de texir lo llaç inter-regional.

L'Estat será més gran quant lo llaç sigui més fort y aquest ho será més quant més vigorizada se veja la vida de las regions.

Mes sa virilitat no pot trovarse en un Estat centralista dor com lo present que xucla sa saba, mata sas iniciativas y aruhina sos interessos.

Las regions, entitats tan naturals com la familia y lo municipi, deuen sa existencia á son caràcter y ja may las tan cambiadas manifestacions de sos temperaments podran vuydarse en un mateix motllo. Aixís com sería incuo que un Estat s'assimilés la vida de la familia y del municipi, es igualment despòtich quan tendeix á absorvir la de las regions.

Los pobles nos necessitan de tutelatge datiu pera regir sos interessos, tenen lo seu ben lligítim pera governarse y administrarse. Quan los Governos centralistas imposan á las regions la ley de sa voluntat, imposant també una sèrie de conflictes entre aquellas y l'Estat, imposan una lluyta perpétua y un constant desordre. ¿Qué es sinó vida de protesta la de Catalunya y altres regions d'Espanya respecte 'l Estat espanyol?

Las relaciones més corals y durables entre l'Estat y las nacionalitats solzament poden trovarse en un sistema descentralisador per excelencia, en lo regionalisme.

D'altre part l'Estat se veu més respectat segons sa força y, apreciandse aquesta en tota sa extensió, es evident que en tant gosará de més consideració internacional quant més próspera sia la vida de las nacionalitats que venen á formar-lo. Donchs fins per *patriotisme nacional* convé que sa constitució sia la del Estat regional.

La ciencia y lo dret de comú acort afirman lo separatisme, més per desgracia aytals afirmacions sont ben ilusorias y no podran arribar en lo pervindre á viurer en lo mitj ambient necessari pera poguer desenrotllarse.

Per aixó y per la defensa de drets que no poden veures escarnits qual reevindicació volém s'estengui á totas las nacionalitats existents á Espanya; per la salvaguarda de nostres interessos y la més forta concordia entre l'Estat espanyol y la pàtria catalana; fins solzament per la grandesa d'Espanya: estimém com únich remey lo regionalisme; com més gran perill, lo separatisme.

R. C. y P.

SECCIO DE PROPAGANDA

L' Unió Catalanista

Encare que al principi lo renaixement catalanista vá semblar concretarse á l'us literari de la llengua catalana, ben aviat vá accentuarse en lo sentit patriòtich. La festa dels Jochs Florals, restablerta á Barcelona, fóu l'ocasió y l'esqué, pera que molts explayessin sos sentiments; primer ab encobertes paraules d'esperança, després ab valentes poesies de indignació ó de despit, y al últim ab crits enérgichs de reevindicació de la patria perduda.

Una disposició imprudent y poch meditada del Centre vá tirar llenya al foc, que tot just s'encenia. Se maná que no pogués representarse en lo Teatre cap composició escrita exclusivament en catalá. Desde aquell día, lo que no havía estat més qu'una aspiració generosa de poetes somniadors ó una lamentació inofensiva de persones temeroses, vá trascendir al poble. Se li vá fer compendre que se 'l tractava almenyspreu y sa dignitat ferida vá protestar aplaudint ab tota l'ànima als autors que, per burlar aquella disposició, feyan sortir á les taules un personatge castellá, carregantli 'l paper de traydor ó de *pallaso*.

Que no exagerém ho probá que l'any sexanta vuyt, al saberse á Barcelona lo pronunciamment de Cádiz, lo Capità general de Catalunya, qu'era llavors lo Comte de Chestre, cregué profitós dirigir-se al poble en llengua catalana y en catalá estava escrit lo Bando condemnant la revolució que fóu fixat á totes les cantonades. Devant del perill se volia guanyar la voluntat del poble afalagant sos sentiments.

De les hores ençá s'ha fet molt de camí. Ha nascut y s'ha desarrollat lo periodisme polítich en catalá, les societats excursionistes han escampat per tot arréu la bona nova, y centres catalanistes s'han fundat y segueixen fundantse tots los dies.

Inútil ha sigut la conspiració del silenci, inútil lo despit mal encobert ab brometes que no passavan dels llabis, inútils los insults y la mala fé, pera aturar la crexensa del moviment catalanista. Aquest, se mostrá potent y vigorós al presentar al Rey difunt la *Memoria en defensa dels interessos morals y materials de Catalunya*; enérgich y expressiu al presentar á la Reyna Regent lo *Missatge* en que se contenen las reclamacions de la terra catalana; expansiu y agitador quan lo centralisme volia imposarnos lo nóu Códich Civil; entusiasta y compenetrat ab l'esperit del pays; finalment, al marcar ab lo segell de les quatre barres les festes solempnissimes de la restauració de Sta. Maria de Ripoll.

Y tot aixó s'ha fet per la sola virtualitat del sentiment patriòtich, gracies als esforços d'individuos ó entitats aislades, sense plan, sense organisació, sense personalitats revellants que s'hagin imposat y arrastrat al poble per ses condicions extraordinaries.

¿Ahont podrá arribarse lo die que tots aquestos elements se juntin y treballin plegats obehint á una direcció intel·ligent y patriòtica?

Veus aquí lo que 's proposa demostrar ab fets la UNIO CATALANISTA.

Fundada l'any 1891 pera aplegar les corporacions ó associacions catalanistes del Principat y treballar en la propaganda de les idees regionalistes y en la realisació del programa del Catalanisme, se compón de tres organismes: un *Consell de representants* de les corporacions unides, ab caràcter promovedor y directiu; una *Assemblea general de delegats* de les poblacions y comarques catalanes, ab caràcter deliberatiu y resolutiu, y una *Funta permanent*, ab caràcter executiu. L'*Assemblea general* se reuneix tots los anys, essent notables les prevencions de que la reunió tinga de verificarse cada any en població diferenta y de que cap discurs podrá passar de mitja hora. La *Funta per-*

manent se renova també cada any y es nomenada pèl *Conseil de representants*.

Les *Assamblees* corresponents als anys 1892 y 1893 se reuniren respectivament á Manresa y á Reus. En la primera, s' acordaren les «Bases pera la Constitució Regional Catalana», marcantsi les atribucions del Poder Central y la Constitució y Organissació del Poder Regional. En la segona, s' acordaren les «Medis pera conseguir l' aplicació parcial é immediata de dites Bases», fixantse principalment en la reevindicació de l' us del catalá com á idioma oficial; en la manera com deu donarse á Catalunya la Instrucció; en les publicacions que més convé propagar y protegir; en la conservació y millora de la l'legislació civil catalana; en lo foment de les obres públiques y conservació y restauració dels monuments artístichs é històrichs de Catalunya, y en lo sistema tributari que seria més convenient establir. Mereix particular atenció, per sa transcendencia, l' acort de «iniciar una reunió d' e caràcter inter-regional de representants de Galicia, Navarra, las Provincias basques y Catalunya; á fi d' obtenir, per medi d' una acció comú, l' plantejament del Regionalisme.» Pera la práctica d' aquest acort se feren l' estiu passat importants gestions y confiém véuren abiat los resultats.

Aquest any l' *Assamblea general* se tindrà á Balaguer los dies 13 y 14 del present més y l' tema posat á discussió es: «Bases pera la tributació de Catalunya segons los principis regionalistes.» Dels acorts que 's prenguin ne donarém coneixement á nostres llegidors.

Per la breu ressenya qu' acabém de fer, se comprendrà que l' *Unió Catalanista* es una agrupació política de totes aqueiles persones y entitats que senten intens amor á Catalunya y desitjan que Catalunya se governi y administri á si mateixa ab entera independència, sense perjudici de cedir en tot lo que fassi necessari é indispensable l' existencia del Estat espanyol. L' amor patri y 'ls drets y 'ls interessos de Catalunya, sobreposats á tots los altres interessos y preferencies: per aixó, sota la bandera de l' *Unió Catalanista* hi cap tothom, tothom que no prefereixi los interessos d' una escola ó d' una bandera als interessos de la Pàtria, als drets de Catalunya: per aixó, lo *Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca* s' ha adherit á l' *Unió*.

Y hem dit á posta que l' *Unió Catalanista* era una agrupació política y no un partit polítich; perque la paraula partit, tal com avuy s' usa y practica, hauria donat de sa organissació y de son modo de esser una idea equivocada. L' *Unió Catalanista*, té idees generals, bases d' inteligencia entre sos associats; pero no lliga á ningú, á ningú imposa un criteri estret y personal, ni en los detalls, ni en la conducta, ni en los procediments; li basta la conformitat en lo que constituheix l' essencia del sistema regional. A més, aquestes idees generals, aquestes bases d' inteligencia, son lo resultat de la deliberació dels representants de tots los associats; se buscan en la realitat de la vida, en los recorts del passat, en las conveniencias y necessitats del present y en l' aspiració á una mil'ora compatible ab l' estat del país. No hi há gefes que manin, qu' imposin criteris, qu' admetin ni excloheixin á ningú y que fixin fins les regles més insignificants de procediment y de conducta: ab una paraula, no es un regiment, del que es amo absolut un gefe indiscutible; es un organisme compost de sers racionals que no han abdicat de son dret de pensar y de obrar y quin llaç d' unió es una concordancia d' aspiracions, una comunió de sentiments patriòtichs.

J. B. y S.

Exemplaritat.

Lo corresponsal Felipe diu desde Madrid á *La Publicidad*, ab data del 5 de maig d' aquest any, lo següent:

«Castiga l' Códich los jochs d' envit y d' etzar y los inteligents en l' assumpto discorren y fins tenen ja resolt, quins son los jochs d' etzar. Però es lo cert, qu' aquestos jochs d' etzar y d' envit no s' han tolerat ni 's toleran, donchs la ley no ha declarat quins son los jochs que poden mereixer ser considerats per tals. Resultat, que l' joch es perseguir; que 'ls cassinos y cases hont se juga han sigut assaltats per la policia, y que aquells á qui s' ha sorprés jugant, han sigut moltes vegades portats als tribunals y algunes condempnats; sempre ab gros escándol de les gents, á qui constaba, que mentres se perseguia lo joch en certs círcols, en altres era públicamet tolerat.»

«Pera acabar ab aquestes desigualtats, en aquesta vila y cort de Madrid, s' han classificat los círcols ó cases de joch en tres classes, imposant á cada hù, segons sa categoria, una contribució mensual d' un determinat nombre de mils pessetes, que 'l Govern civil cobra ab perfecta regularitat.»

«Públic lo fet, nostre duch de Tamames, procedint honradament y digne, distribueix l' impost d' aquesta contribució entre los establiments de beneficencia, donant d'

aquesta distribució compte en los periódichs, pera impedir aixís tota filtració y tota classe de parladuríes.»

«Vet aquí, donchs, de quina manera sense fer fressa, sense recórrer al llegidors, y sense excitar les passions ni 'ls interessos, se ha resolt á Madrid lo problema del joch. Quaranta y tants son, segons se diu, los círcols hont se juga, y sobre vint mil les pessetes que cada més redevixen aquests círcols; quines pessetes serveixen d' alivi als pobres y per cert també á no poques cases religioses, que fan bé de no mirar d' hontsurt la almoyna que reben, donchs lo duro del jugador val les mateixes cinch pessetes que l' que se recull en las taules petitories de una esglesia.»

«Y, are, que discuteixin los moralistes lo cas y que perorin sobre l' mateix aquells que 's troban devant d' algun titol del Códich penal, que resulta així incomplet. Per ma part diré, que mentres no hi hagi una autoritat prou enérgica y repectada pera privar lo joch per tot, lo fet per lo duch de Tamames me sembla bé, y molt millor, si en virtut de la protecció que la autoritat dona á les cases de joch, se les moralisa y se prohibeix que hi concorrin menors de etat.»

Fins aquí En Felipe.

A nosaltres no 'ns toca discutir rés, ni fer brometes de cap ley. Nos toca solzament fer constar lo que 'l corresponsal de *La Publicidad* assegura. Qu' á Madrid hi ha cases de joch; que la autoritat ho sab; que la autoritat les permet; que l' autoritat les classifica, y que l' autoritat les hi ha imposat y les hi cobra una contribució.

Nos toca també fer constar que no ha sortit cap disposició derogant los articles del Códich penal, les Reals Ordres y les Circulars, que prohibeixin lo joch y manan que 's perseguixi y castigui.

Y nos toca últimament fer constar que ni les autoritats superiors judicials ni governatives, ni la mateixa autoritat l'legislativa, han demanat compte á les subalternes que permeten lo joch y li imposan contribució, ni de la falta de compliment de les lleys ni de l' extralimitació d' atribucions que 'l fet suposa.

Y després d' aixó ¿s' extranyará En Felipe que l' autoritat no sie respectada? ¿Quin prestigi vol que tinga als ulls del públich, si comensa per donarli 'l mal exemple de no complir les lleys? ¿Y quin prestigi, quina respectabilitat poden donarli sos superiors si li permeten?

Per aixó, lo mal exemple s' exti per tot, lo que 's permet á Madrid, no hi ha rahó per prohibirho á provincies; y se juga arréu y descadarament, com tenim dit y repetim que passa á Gerona. Lo que no sabem es que en nostre ciutat s' hagi imposat á les cases de joch cap contribució; á lo ménos es segur que aquí no 's reparteixen los rendiments ni á les cases de beneficencia, ni á cap casa religiosa.

Lo qu' aquí la gent diu, no 'ns volém exposar á dirho nosaltres. La vritat es que si la policia no hi veu gayre, en cambi les autoritats superiors, tant governatives com judicials, sembla que no hi venhen, ni hi senten. Segueixen l' exemple de les de Madrid. De segur que totes deuen esser centralistes.

Y.

CRONICA

EXTRANGER

Continúan les vagues d' obrers en los Estats Units d' América: passen de 8.000 los que están en vaga en Maricón-Ostran y 'ls miners del districte de Walker (Alabama) han volat ab dinamita les màquines y bombes de varis pous. Aixó y l' anomenat exercit de la miseria que 's dirigí á Washington demostra que 'l socialisme, ó millor dit la qüestió social, se presenta amenassadora á América com á Europa.

—Los anarquistes continúan fent mal: l' últim atentat qu' han comés es haver fer esclatar una bomba en lo palau Odesscalchi, á Roma, ferint á tres persones y causant gran destrossa.

—Lo Parlament austriach ha aprovat lo tractat de comerç ab Espanya, quasi sense oposició: está clar, com que s' ha fet á son gust.

—A Italia ab motiu dels pressupòsits, lo poble que no pot ab tants gastos, ha donat al Sr. Crispi, á Milán, una extrepitosa xiulada. També á França se discuteixen los pressupòsits per l' any vinent y sembla portarán al ministeri alguns mal de caps, per la oposició que fan los socialistes á certes disposicions referents á ferrocarrils. Aquí á Espanya no hi ha cuidado de res de aixó: si es que arriban á presentarse, no obstant haver de regir lo primer de Juniol próxim, se discutirán y aprobarán depressa y corrents pels pochos diputats que tenen la paciència de concurrir á les Cambres quan no hi ha tiberí.

—A Grecia s' han repetit los terratremols y á Lisboa dihen que lo cólera minva; s' entén lo cólera, los metjes d' allí no volen que ho sigui, sinó una altre enfermetat que també mata y es contagiosa produhida no pèl bacillus del Ganges, sino per altre bacillus qu' are ha sortit en les aygues del Tajo. Si aixís es, Déu vulla que no pugi aygues amunt!

ESpanya

Se desmenteix la noticia que s' havia fet córrer de que D. Carlos hagi fet saber al Sant Pare que no pot abdicar sos drets y sas pretensions al trono d' Espanya. Sempre 'ns ho havíem pensat, pero encare que ho fés estém segurs que 'ls carlins d' aquí no s' hi conformarien: proclamaríen tot seguit á En Jaumet. —La qüestió política s' embolica. Es vritat que 'l Govern va guanyar per cinquanta vots en

lo Senat la votació del vot particular del Sr. Bosch, sobre l' *bill* d' indemnitat per haver prorrogat lo *modus vivendi* ab França; pero com lo Sr. León y Castillo s' en va anar de la llengua, are tenim que 'ls gamacistes están cremats contra lo Sr. Moret, perque no sosté ab prou energie y vigor á nostre embaixador á París. En lo fondo no hi há més que qüestions de gelosies; lo que 's disputa es la futura successió del Sr. Sagasta, la jefatura del partit liberal. Però 'l Sr. Sagasta encare 's manté y te molta lletra menuda y mentres visque procurará tenir á tothom content. Per are, tenim que ha conseguit tirar aygua á l' entusiasme proteccionista dels conservadors, y si aquestos continúan á pesar de tot retrassant l' aprobació dels tractats, prorrogará altre vegada lo *modus vivendi* ab la triple aliança, es á dir, ab Alemania, Austria é Italia; y si per aixó destorban las Corts, tancarà la l'legislatura y en farà un' altra que votará immediatament un *bill* d' indemnitat. Lo Parlamentarisme nosaltres l' enteném aixís: les Corts han de fer lo que 'l govern vol y si no ho fan, á caseta, ja 'n vindrán d' altres que farán bondat.

¿Y los pressupòsits? Res: quedarán en vigor los del any passat. Millor que fos així y que continuassen regint los del Sr. Gamazo que feren escriuixir les butxaques de tothom, perque lo que 's conta dels que prepara lo nou ministre d' Hisenda no es gens consolador pels contribuyents. Se restableix la Direcció de Beneficencia, s' augmenta la policia, se crean nous cossos d' exercit, s' augmenta 'l nombre de jutjats y se demanan més pagos. D' alló de les economies y de la nivellació dels pressupòsits qu' era lo programa económich del partit liberal, ja cap liberal dels que manan s' en recorda.

—Tampoch se recorda ningú de moralisar y organisar l' administració. Are tenim que 'l Hisenda ha embargat los fondos de l' Ajuntament y de la Diputació de Málaga; que aixís no pagan ni poden pagar cap dels serveys que tenen encomenats. Pot sér s' ha volgut probar si les provincies y les poblacions podrien viurer sense Diputació y sense Ajuntament. Seria un sistema com qualsevol altre y potser sortiria més barato.

CATALUNYA

Los meetings contra 'ls tractats de comerç no paran. Lo que 's tingué á Vilafranca protestá ademés de la nova forma ab que 's tracta de cobrar los consums sobre 'l vi. —Lo diumenge passat se celebrá á Barcelona la festa dels Jochs Florals, essent molt notable y digne d' estudi y meditació per tots los qu' estiman á Catalunya lo discurs sobre la llengua catalana, que llegí lo Dr. D. Joseph Balari y Jovany.—Ab motiu de la peregrinació á Roma S. S. Lleó XIII tingué ocasió, de demostrar l' interés que li inspira la restauració de Sta. Maria de Ripoll, volguent enterarse directament del Bisbe de Vich de tots los detalls artístichs del monument, de tots sos recorts històrichs y de totes les festes que 's celebraren per la consagració de la basilica restaurada.

NOTICIES

Ajuntament.—(Sessió del día 7 de Maig.) Presidida per l' Arcalce Sr. Ciurana y ab asistencia dels Srs. Bajandas, Botet, Oliver, Massaguer, Corominas, Pol, Canet, Estech, Salvat, y Garriga, se llegí l' acta de l' antecedent que fòu aprobada.

S' aprobaren varis comptes; se doná permís pera fer certes obres á D. Gracia Rodés y á proposta de la Comissió de Foment, fòu denegada l' aprobació d' un compte de vidres trencats.

Se quedá que la Comissió Central, de conformitat á lo ja acordat per l' Ajuntament, fòu lo que preparés las festas per las vinentas firas de S. Narcís.

Y no haventhi res més á l' ordre del día, s' aixecá la sessió.

—Ab lo titol de *Romería al Lourdes catalá* havém rebut una fulla elegantment impresa y escrita en nostra hermosa llengua, cosa certament molt lloable, que per falta d' espay no 'ns es possible publicar.

Se convida ab ella á tots los catalòchs catalans, á pèndrer part á la romería que 'l dilluns prop vinent se celebrarà en un santuari de la vora de Figueras, hont s' hi venera á la Santíssima Verge sots la invocació de Lourdes.

Un día durará la estada á dit Santuari en lo qual, ademés de variás funcions religiosas, s' hi donará un acte literari; prenenthi part distingits escriptors de nostra terra.

Los preus d' anada y tornada de nostra Ciutat á Figueras serán de cinch pessetas y vinticinch céntims á segona y de tres pessetas y cinquanta céntims á tercera classe.

—Hem tingut ocasió d' admirar la imatge de Sant Joseph, modelada pel pensionat de nostre Diputació, don Miquel Blay, exposada en l' aparador de *El Arte*.

Es tal estatua 'l modelo d' altra executada en fusta, per encàrrech d' un rich é ilustrat comerciant d' Alcoy. Vesteix lo Sant patriarca 'l traje oriental, y conmogut y extasiat, sosté en sos brassos al infantet Jesús, respirant abduas figuras dolura y santa calma.

La obra en conjunt y en detalls correctissima y admirable, s' aparta de la vulgaritat, atrau irresistiblement y encisa, pel sentiment y modestia que encanta y transporta al espectador á una situació real y verdadera del Sant patriarca, imaginada d' una manera nova y magistral per l' artista.

Los fragments de bellesa primitiva, espargits per tota la terra, se troban principalment en la figura humana, obra portentosa de la creació, y aquí 'l artista ha lograt reunirlos en lo grupo de duas figuras, que 's completan, fonentse en la armonia sublim, inspirada per 'l art cristiá, en la seva expressió verdadera, donadas las condicions de la curta comprehensió humana.

Tan de bó poguessim viure en nostres temples, prositubits per un art banal, comercial y fangós, imatges com aquesta, que despertan 'l esperit portantlo á la meditació, enlaurant las animas á las regions del misticisme catòlich, aixís las generacions que pujan poguessen béure en eixas fonts del art verdader, protejint aquets interpretes de la bellesa divina.

Coralment felicitem al artista de la escola Olotina, per sa obra grandiosa en dimensions petites, que judiquem superior al mateix grupo que tingué 'l premi d' honor en

lo certamen internacional de Madrid, y fem vots perque algun de nostres potentats, ó alguna persona de las que intervien en nostras iglesias, li encarreguin algun assumpto análech ja que'l geni olti ha demostrat d' una manera manifesta la corda predilecta de sas aficions.

¡Quin efecte causaria lo imatge de Sant Narcís en marbre, en sa capella de mostra insigne colegiata!

Vindrián á véurela expresament, de totas nostras comarcas, los geronins la conservariam ab orgull, y la iglesia de nostra ciutat pagaria un tribut al geni y á las grandesas del art cristiá, com ha fet en épocas més afortunadas que la nostra, de més fé y entusiasmo per honorar los grans homens y sants, en las obras escultóricas inmortals de la etat mitjana que constituheixen l' ornament mes prehnat de nostra Seu.

—Durant la setmana passada han estat á Gerona lo Capitá general del Principat y los Illms. Srs. Arquebisbe de Tarragona y Bisbe d' Urgell. També varem tenir ocasió de véurer al senyor Alvarez Marifio que vingué á visitar á sos amichs y á manifestalshi que retira sa candidatura de senador per aquesta provincia.

—De las próximas elecciones de Senadors no 'ns hem ocupém, perqué havent quedat únic pretendent á la Senaduría vacant lo Sr. D. Albert Quintana, té l' elecció assegurada. Tant es aixís que tenim entés s' han circulat les correspondents instruccions á molts pobles pera que no s' amovin enviant compromissaris, donchs ab los que bonament vingan ni haurá prou.

—La Comissió provincial ha acordat que'l Sr. Corominas es incapac para desempenyar lo càrrech de concejal de nostre Ayuntamiento. Nosaltres, que creyém que'l càrrech de concejal y'l de procurador de la Corporación son incompatibles, sino per la lletra per l' esperit de la llei municipal, y que encare que no ho fossen de dret ho haurien d' ésser de fet, perque no está bé que cap regidor s' aprofiti dels serveys lucratius del Ayuntamiento; no sabém entendre en que ha pogut fundarse l' incapacitat. Molts opinan qu' aquesta resolució no té més fonament que'l de no apareixer la Comissió provincial en contradicció, ja que havent declarat l' any passat que'l càrrech de concejal y'l de regidor son compatibles, si are los hagués declarat incompatibles se hauria contradit. De tots modos més valia aixís que no dictar una resolució que no hi ha per hont agafarla. Lo cas 6.º de l' article de la Lley municipal referent á incapacitats, diu que en cap cas podrán ésser concejals «los que tengan contienda administrativa ó judicial pendiente con el Ayuntamiento ó con los establecimientos que se hallan bajo su dependencia ó Administración» y'l senyor Corominas no n' hi té cap. La distinció entre contienda de derecho y contienda de hecho, en lo sentit que la fa la Comissió provincial, no lo hem trobada en cap autor de dret. Per aquest camí sempre la Comissió provincial finirá medi de fer lo que li dongui la gana.

—S' ha estrenat ab exit á Barcelona la joguina cómica en un acte *Per el quí portí més pressa*, original del conegut autor empordanés En Joseph Amat y Capmany. Li doném l' enhorabona.

—Cridan molt l' atenció del públich, varis objectes de surro, expositos en l' establiment conegut ab lo nom de «Suursal de Sabadell», els quals proban lo adelantat que está en nostra provincia el treball del surro. Dits objectes, consistexen en un quadro representant un castell enrondat de bosch, y algunas corbatas tant de senyora com de senyor.

—Segons un telegrama que llegim en un diari de Barcelona, tres diputats catalans han demanat al ministre d' Hisenda que condoni la contribució á las regions catalanas filoxeradas. En nostre concepte lo que havian de fer es no demanar, sino exigir del ministre y del govern que cumplís la ley que mana rebaxar la contribució als terrenos filoxerats. Los diputats no dehen demanar lo compliment de les lleys sino exigirlo.

—FESTAS MAJORS de la Setmana.—Die 13, Argelaguer, Campellas, S. Feliu de Pallarols, S. Salvador de Vinya y Ridaura.—Die 14, Cruilles.—Die 15, S. Privat de Bas.—Die 18, Pujarnol y Sors.

—Firas.—Die 14, Caldas de Malavella.—Die 15, Amer, Castellfullit, Torroella de Montgrí, La Bisbal y Palamós.—Die 16, Cassá de la Selva.

Lo die 14 se celebra també lo Roser de Ridaura; lo die 15 l' Aplech de Sta. Espina, en Vilavenut; lo die 17 los Rosers de Fontcoberta y Crespiá, y lo die 18 lo Roser de Banriolas.

SECCIÓ LITERARIA

DE PALAMÓS Á FLASSÁ
en tren directe

(Continuació)

A mon volgut amich lo inspirat poeta
En Joseph Franquet y Serra.

II

Ja som á Palafrugell. Salto, com he dit, de la tartana, decidit á prendre un assiento de cupé, per que alló hauria estat insupportable.

Unas trenta cinch personas esperaban la sortida del cotxe.

A colps de cotxe m' obro pas, y, arriuant devant del Administrador.—Un assiento de cupé per Flassá.

—No puch servirlo; fa dos días que está venut á uns senyors de Barcelona.

—¡Cóm s' enjén!

—Sí, senyor; es aixís.

—Aixó es un atropello. Vosté déu tenir en compte que lo primer punt de sortida dels carruatjes de la Companyia es Palamós, y per lo tant, vosté no pot despaxar cap assiento sens saber los que allá hagen venut.

—¿Y vosté va demanarlo?

—Sí, senyor; y varen dirme que aquí me'l donarian.

—Donchs no pot ésser. Los senyors que'l tenen no po-

den quedar malament. Un d' ells ha sigut tres vegadas diputat. ¡Ja veu!

—Y á mí ¿qué m' explica?. La ley no atmet distincions. ¿Tal vegada l's méus diners son falsos?

—Bé, no cridi; ja li he dit que no pot ésser. Si vol un assiento per la baca...

—¡Per la baca!

—Sí, senyor; y encara fentli un favor.

—¡Aquí no hi ha justicia!

—Si no calla li giro l' esquena. Jo haig de cumplir las ordres que tinch. Vosté no m' paga. ¿Vol l' assiento?

Y ab més resignació que S. Lloréns, alabant y més alabant lo bon servey de la companyia, ja m' tinguí disposat á sufrir quatre ó cinch horas las incomoditats d' una perrera, assentat, segurament, damunt d' algún cistell ó d' algún bulto.

No va faltar qui m' aconsellaba que donés coneixement á l' autoritat de l' arbitrietat que's cometia; més jo vaig oréurer que era lo més prudent deixarho córrer pera no afegir á lo perdut.

Mentrestant, lo cotxe arribá. Escuso dir que fou prés per assalt.

Arrimaren una escala á un dels costats, y ja m' tenguí, ab la maleta á coll, en camí del patibul.

De prompte, quan pujaba l' últim grahó, l' escala rellisca, y... ¡patapluf! ¡tots de costellas!

Jo, que era lo més enlayrat, no m' vaig fér mal, puig caigui damunt dels de sota. Sols sé que lo cayre metàlich de la méva maleta va foradar l' cap á una senyora, qui, en lloch d' empèndre lo viatge á Flassá, l' emprengué á casa'l metje.

Llavores arribá al lloch del *siniestro* un dels grossos de la Companyia, á qui jo havia pagat alguns bossins anant de viatge altraz vegadas; al véurem, m' agafá per'l bras y, acompanyatme fins á la portella del cotxe maná imperiosament á un pobre home que sortís de l' interior y, vulgas ó nó, va obligarme á que ocupés lo puesto que aquest deixaba.

Lo pagés y l' esmolet no sé ahont paraban.

Al cap de mitja hora, lo vehicul emprengué la marxa.

En l' interior, hont sols hi havia puesto pera dotze asientos, éram vintidós.

¡Y visca la llibertat!

No haviam caminat dos kilómetros, quan algunas gotas d' un líquit de flayra estranya vingueren á refrescar mas orellas. Llavores vaig compèndrer que no's tractaba solzament de pasatjers, y quatre ó cinch gotas més que m' feren capitá del bras esquerra me donaren á conéixer que alló era such de peix. En efecte, anavan á la baca tres samals omplerts de sardina.

Res, que vaig quedar fet un exce-home.

Y per tot aixó, paga.

Al arribar al primer portazgo, vinguéren á cobrar.

Ja es veritat que lo conductor pagá religiosament; més no's descuidá de dir que lo govern era un lladre y que, fins que tothom agafés un pal, no aniriam bé.

L' altre, ferit en son amor propi, li digué que callés.

¡Jesús, y quin escándol! á no posarse en mitj d' un y altres alguns pasatjers, segurament que, al arribar á La Bisbal, en lloch de sortir pera Flassá, hauriam anat tots á donar explicacions al Jutje.

Renuncio á contar las paradas de déu minuts que féu lo conductor, tan sós pera remullar la boca y encendrer lo cigarro de calé.

Y á La Bisbal, may s' hi arribaba.

Al méu costat, hi anaba una dona ab una criatura d' uns dos anys, sañant lo quilo, y aixó que, com ja he dit avans, era lo dia vuyt de novembre.

La falda de la dona y l's méus genolls la condubían.

No obstant, també pagaba y á mí no m' rebaxaban res.

Dé prompte, sento un escalfor especial damunt las mévas

camas. ¡Socorro!..... La dona m' digué solzament:—«Ja sab lo que son las criaturas.....»

Res, com si jo hi estés obligat.

¡Fortuna que'l matrimoni m' ha fet possehir una mina de paciència!

Sí, aquell viatge fou la pujada al Calvari: fret, tramontana, incomoditats, alenadas d' ayguardent, perfums de cigarro, malas paraulas, insults, injurias, barallas, una cayguda, such de sardinas, remullat, etc. etc...; mes tinguém paciència, qu' encare no som á mitj camí.

Un altre vegada que m' vegi obligat á fer un viatge en semblants condicions, no estich per broma: avants de sortir de casa, confesso, combrego, faig testament y me'n porto l's rosaris pera passarlos durant lo trajecte; ja ab lo desitj d' un sant entreteniment, ja per cumplir ab l' iglesia, tota vegada que mas ocupacions m' obligan á faltar tot sovint á sos preceptes, y á fé que, francament, jo no ho voldria.

Per fi, arriyárem á La Bisbal.

Sis colps de vara als caballs y déu minuts de parada.

¡Senyors, á respirar!

J. D. C.

(S' acabarà.)

Nota

I
Estém al temps mellor...
som á la Primavera;
bé ho diu el rossinyol
ab sa complanta bella,
bé ho diuen fant son nín
las novas orenetas.

II
El sol cada mati
fa quedar flors obertas,
el gay papallonet
la mel en las flors cerca...
Y el sol bada més flors...
y el papalló més besa.

III
El jovenet gentil
y la gentil donzella,
diuen al contemplar
la amant Naturalesa:
«Ja som al temps mellor...
¡benhajas, Primavera!»
JOSEPH MORATÓ y GRAU

Gerona.

Secció Religiosa

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 12.—S. Domingo de la Calzada cf.
Quart creixent á 6 h. 8 m. matt. Lleo.
Dinnenje, 13.—PASQUA PENTECOST. N.ª S.ª Desemparrats, s. Pere Regalat, cf. y s. Mus pbre. m.—(I. B.)
Dilluns, 14.—S. Bonifaci y Sta. Corona, mrs. (I. B.)
Dimars, 15.—S. Isidro Llauradó cf., patró de Madrid y del Institut Agricola Catalá.—(I. B.)
Dimecres, 16.—S. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.—(I. B.)
Dijous, 17.—S. Pascual Baylón cf.
Divendres, 18.—S. Félix de Cantalici cf. y sta. Claudia mr.—(I. B.)

QUARANTA HORAS

Avuy se troban en l' iglesia de l' Hospici.
Demá comensarán en l' Iglesia de les Adoratrius.

Establiment tipogràfic del DIA BLOQUE GERONA.
Pujada de Sant Félix, núm. 3.

Secció Comercial

MERCATS Y FIRES

ESPECIES	MESURES	La Bisbal Die 4.	Gerona Die 5.	Olot Die 7.	St. Coloma Die 7.	Banyoles Die 9.	Cassá Die 9.	Figueres Die 10.
Biat	QUARTERA	15'50 Ptas	15'50 Ptas	15'50 Ptas	16'50 Ptas	15'00 Ptas	14'50 Ptas	16'00 Ptas.
Mastay	DE 80 LITRES	13'00 »	14 »	14'00 »	15'00 »	14' »	13'00 »	14'00 »
Ordi	»	8'50 »	8'50 »	09'25 »	9' »	9'00 »	10'00 »	9'00 »
Sévol	»	13 »	11'50 »	10'00 »	13'50 »	00 »	12'00 »	12'00 »
Civada	»	8'00 »	8'50 »	8'50 »	8'00 »	8'00 »	8'50 »	7'50 »
Bessus	»	17'00 »	16'50 »	»	17'50 »	15 »	17'00 »	16'00 »
Mill	»	11 »	12'50 »	10'50 »	12'00 »	11 »	12'00 »	12'50 »
Panis	»	11 »	11'50 »	»	11'00 »	10 »	10'00 »	11'00 »
Biat de moro	»	13'00 »	12'50 »	11'50 »	13'00 »	12'50 »	12'50 »	12'75 »
Fajol	»	»	11 »	9'00 »	11'00 »	11 »	11 »	11 »
Llobins	»	8'00 »	9 »	»	8'50 »	10'00 »	9'00 »	8 »
Fabas	»	13'00 »	13 »	13'00 »	12'50 »	13'50 »	13'50 »	12'50 »
Fabó	»	»	14 »	»	13'50 »	14 »	14'00 »	13'50 »
Fassols	»	»	20 »	22 00 »	18'50 »	»	18'00 »	21'00 »
Monjetas	»	29 »	28 »	»	25 »	26 »	26'00 »	27'00 »
Vellanas	Quart. 100 l.	»	»	»	»	»	»	»
Nous	»	»	»	»	»	»	»	»
Castanyas	»	»	»	»	»	»	»	»
Trumfes	41'60 l.	7 »	7 »	6 »	5'00 »	7 »	6'50 »	7 »
Ous	dotzena.	0'70 »	0'75 »	»	0'85 »	0'70 »	0'65 »	0'65 »

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA NEOTAFIA

En aquest gran establiment s'hi troba a totes hores un assortit complet de baguls folrats, de totes mides, des de l'infum preu de cinc pessetas en amunt. S'envian a domicili.
Dirigirse a **LA NEOTAFIA**, Cort-Real.—18.—GERONA.

LA PUBILLETA

COMEDIA EN DOS ACTES,
Preu: 1'50 pessetas

Se venen totes en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

Depòsit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

LLEÓ AUDOUARD

CIRUGIÀ-DENTISTA

Carrer de la Forsa, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.
Empastres, orificacions, etc.
Extraccions sense dolor.—Dentaduras artificials.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específic, se ven en dita perruqueria,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.
També s' troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantànea

SABATERIA

DE

JOSEPH M.^A VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.

Establiment de Don Pere Prunell

S'hi trobará un gran assortit de camisas, corbates, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Voltes de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il·luminació per gas y petroli.
Serveys complets de cuyna. Cereria.
Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostraris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pessa.

Cromos, motlluras, y transparents cuadros

Novetat, bon gust y-economía

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.^{IA}

SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS ÀUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las moltas á preus sumament módichs.

COL-LECCIÓ DE FOTOGRAFIAS

DEL

Monastir de Santa Maria de Ripoll

Se venen á una pesseta cada una en la llibreria de Joseph Franquet y Serra.
ARGENTERIA, 26, GERONA

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,,

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	.	1	pesseta	trimestre
Fora	.	1'25	idem	idem
Extranger.	.	1'50	idem	idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS